

**Pomagam mojemu dziecku wybrać
zawód i szkołę ponadgimnazjalną
lub ponadpodstawową**

Wstęp

„Dla młodego człowieka wybór zawodu ma *podwójne*
znaczenie:

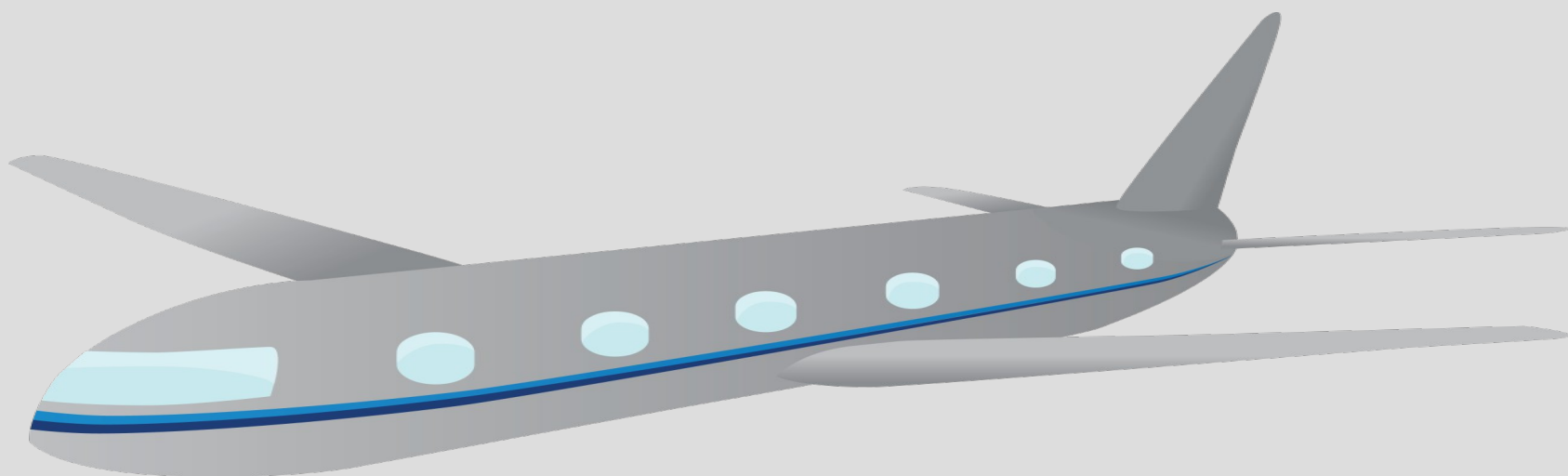
z jednej

strony jest on skutkiem decyzji o nauce i kształceniu w celu
osiągnięcia

określonych kwalifikacji, a równocześnie jest decyzją o
osiągnięciu określonej pozycji społecznej i socjalnej.” (.....)

Zawodoznastwo interdyscyplinarna dziedzina nauki (pogranicze nauk przyrodniczych, społecznych, technicznych). Odwołuje się do dokonań psychologii, pedagogiki, socjologii, ekonomii, medycyny pracy, technologii.

Zawodoznastwo prowadzi do ustalenia ogólnokrajowej klasyfikacji zawodów oraz kwalifikacji zawodów szkolnych.

Kto i co wpływa na decyzje gimnazjalistów?

Rodzicu – czy zastanawiałeś się nad tym, kto ma największy wpływ na edukacyjne i zawodowe wybory twojego dziecka?

O wyborze szkoły i zawodu uczeń szkoły gimnazjalnej oczywiście może zdecydować samodzielnie. Zdarza się jednak, że wyboru dokona pod wpływem innych osób, sytuacji, czy też okoliczności.

W trakcie prowadzonych przez KOWEZiU badań zapytano gimnazjalistów o to, kto i co ma największy wpływ na ich edukacyjne i zawodowe wybory.¹ (badania prowadzone przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej z roku 2011 na terenie woj. Warmińsko-mazurskiego)

Okazało się, że:

 największy wpływ na decyzje uczniów dotyczące wyboru szkoły czy zawodu, mają

rodzice oraz tradycje rodzinne,

 ogromny wpływ ma również grupa rówieśnicza, znajomi i koledzy młodego człowieka,

 istotną rolę odgrywają także nauczyciele, którzy swoją postawą mogą zachęcić bądź

zniechęcić do wyboru danego zawodu,

 nie mniej ważna jest wiedza czerpana z Internetu,

 dużą rolę odgrywa sieć szkół w danym regionie, odległość danej placówki od miejsca

zamieszkania młodej osoby. Także moda na dany zawód może znacząco przyczynić się

do podjęcia takiego, a nie innego wyboru szkoły i zawodu. Zdarza się, że o wyborze decyduje

czasami przypadek, media oraz prognozy, jakie możliwości finansowe da ukończenie

danej szkoły czy kierunku.

Co warto wiedzieć o zawodach?

Poszukiwanie wiadomości o zawodach jest bardzo ważnym krokiem w procesie podejmowania

decyzji edukacyjnych i zawodowych. Ryzykowne jest wybieranie zawodu bez rzetelnej, aktualnej i wyczerpującej informacji o nim.

Jeśli Twoje dziecko jest zainteresowane jakimś konkretnym zawodem, to dobrze jest dowiedzieć

się o nim jak najwięcej. Jakich informacji szukać? Na co zwrócić uwagę? Przede wszystkim dobrze będzie, jeśli dziecko (rodzic także) dowie się:

- 🔗 jakie czynności zawodowe wykonuje osoba w danym zawodzie,
- 🔗 jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem,
- 🔗 w jakich warunkach wykonuje się pracę w danym zawodzie,
- 🔗 jakie są przeciwwskazania do pracy w danym zawodzie (kto nie powinien wykonywać tego zawodu głównie ze względu na stan zdrowia),
- 🔗 jakie trzeba mieć wykształcenie, by zdobyć kwalifikacje zawodowe,
- 🔗 jakie są możliwości doskonalenia zawodowego, poszerzania zakresu kompetencji w zawodzie,
- 🔗 jakie są szanse na znalezienie pracy,

Zdobycie aktualnej, rzetelnej informacji o zawodach to krok do wyboru profesji, która dziecka

nie rozczaruje. Jeśli nastolatek wybierze zawód na podstawie wiedzy o sobie i swoich możliwościach, funkcjonujących zawodach oraz rynku pracy, istnieje duża szansa na to, że wybrany zawód okaże się jego pasją. Rozmowy o zawodach można zacząć od rozmów z rodziną i znajomymi albo od poszukania informacji w różnych publikacjach czy Internecie.

Źródła informacji o zawodach

Aby mieć aktualną, rzetelną i wiarygodną wiedzę o zawodach, warto sięgnąć do profesjonalnych źródeł informacji zawodowej. Znajdziemy w nich opisy poszczególnych zadań zawodowych, warunków pracy w danym zawodzie oraz kompetencji, jakie są wymagane, do jego wykonywania.

Istnieje wiele źródeł informacji o zawodach, w których można się kształcić na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Warto z nich skorzystać w celu uzyskania szczegółowych informacji o interesującym nas zawodzie.

Dobrymi przykładami takich materiałów są:

 Informatory i przewodniki po zawodach, np.:

Przewodnik po zawodach wydany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, *Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego* wydany przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Gromadzenie informacji...

Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego

Dorota Obidniak

Agnieszka Pfeiffer

Maria Suliga

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
Warszawa 2013

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

1-32 Zawody.indd 1 03.09.2013 09:21

**Informacje o zawodach, do których przygotowują
szkoły zawodowe** znajdziemy w **Informatorze o zawodach
szkolnictwa zawodowego**. Informator w ciekawy

sposób przedstawia zawody szkolnictwa zawodowego.

Co ważne, został on przygotowany zgodnie ze zmianami,
które dotyczą szkolnictwa ponadgimnazjalnego i obowiązują

od września 2012 r. Publikacja powstała z myślą

o uczniach i ich rodzicach. W *Informatorze* opisano 191

zawodów, które można zdobyć, kształcąc się w różnych
typach ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W części

II informatora można znaleźć opisy grup zawodów oraz
opisy zawodów.

Zawody zostały ułożone w 22 grupy zawodowe tak, by łatwiej
było szukać opisów poszczególnych
zawodów.

Informacje o zawodach spotykanych na rynku pracy

znajdziemy m.in. w *Klasyfikacji zawodów i specjalności* opracowanej na potrzeby rynku pracy przez Ministerstwo Pracy

i Polityki Społecznej. W wyżej wspomnianej klasyfikacji można znaleźć długą listę zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Ile ich jest?

Aż 2360! Na stronie internetowej

Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

(www.psz.praca.gov.pl) można znaleźć wyszukiwarkę zawodów, która umożliwia wyszukiwanie zawodu według jego nazwy. Baza zawodów

stwarza możliwość zapoznania się z opisem zawodu przygotowanym według schematu:

synteza, zadania zawodowe, dodatkowe zadania zawodowe.

Sposoby zbierania informacji o zawodach

Informacji jest wiele, są one jednak bardzo rozproszone. Trzeba postawić sobie pytanie:

w jaki sposób moje dziecko może je pozyskać? Pytanie jest aktualne także wtedy,

kiedy chodzi nam o informacje o zawodach.

W jaki sposób można pomóc dzieciom zbierać informacje o zawodach? Jako rodzice możecie:

- . poprosić pedagoga lub wychowawcę, by zorganizował spotkania z przedstawicielami zawodów, które interesują Wasze dzieci,
- . zgłosić wychowawcy klasy pomysł zorganizowania wycieczki zawodoznawczej do firmy, która zatrudnia osoby w interesujących dzieci zawodach,
- . zaproponować dzieciom sięgnięcie do czasopism młodzieżowych, w których można znaleźć informacje o zawodach i ich opisy,
- . odwiedzać strony WWW szkół ponadgimnazjalnych,
- . zachęcić dzieci, by rozmawiały z rodziną, znajomymi o zawodach, które oni wykonują,
- . brać udział w targach edukacyjnych, targach pracy,
- . uczestniczyć z dziećmi w drzwiach otwartych szkół, akcjach promocyjnych szkół ponadgimnazjalnych,
- . sięgać do informatorów szkolnych, broszur i ulotek,
- . zajrzeć do internetu, odwiedzić strony z katalogami zawodów,
- . wykorzystywać tzw. „pocztę pantoflową”.

Typy szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Absolwent gimnazjum ma do wyboru trzy typy szkół ponadgimnazjalnych: liceum ogólnokształcące, technikum lub zasadniczą szkołę zawodową.

Docelowa struktura szkolnictwa ponadpodstawowych będzie obejmowała:

- 8-letnią szkołę podstawową;
- 4-letnie liceum ogólnokształcące;
- 5-letnie technikum;
- 3-letnią branżową szkołę pierwszego stopnia;
- 2-letnią branżową szkołę drugiego stopnia;
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy;
- szkołę policealną.

Szkolnictwo podstawowe Przed reformą

Nauka była realizowana w 6-letnich obowiązkowych szkołach podstawowych dla uczniów w wieku 6/7-13 lat. 4

Nauka obejmowała dwa etapy:

 klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),

 klasy 4-6, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Na zakończenie szkoły podstawowej przeprowadzano test zewnętrzny, który nie miał charakteru selekcyjnego, a jedynie informacyjny.

Po reformie

Reforma polega na wprowadzeniu jednolitej struktury obejmującej poziomy ISCED 1 i ISCED 2 (szkoła podstawowa + szkoła średnia I stopnia). Jest to 8-letnia szkoła podstawowa dla uczniów w wieku od 6/7 do 15 lat.

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

 klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),

 klasy 4-8, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Szkolnictwo średnie I stopnia **Przed reformą**

Nauka realizowana jest w obowiązkowych 3-letnich gimnazjach (młodzież w wieku 13-16 lat). Na zakończenie gimnazjum przeprowadza się egzamin zewnętrzny, którego wyniki mają wpływ na rekrutację do szkół ponadgimnazjalnych.

Po reformie

Od 2017 r. gimnazja są stopniowo wygaszane. Uczniowie kończący naukę w klasie 6 szkoły podstawowej stają się uczniami klasy 7 nowej 8-letniej szkoły podstawowej. Od roku szkolnego 2018/19 obowiązkowy egzamin zewnętrzny będzie odbywał się w 8 klasie szkoły podstawowej.

Szkolnictwo średnie II stopnia

Zdecydowana większość absolwentów gimnazjum kontynuuje naukę w szkołach średnich II stopnia ogólnokształcących lub zawodowych, mimo że nie jest ona obowiązkowa (uczniowie podlegają jedynie obowiązkowi nauki).

Etap ten obejmuje naukę w następujących typach szkół:

- 3-letnie licea ogólnokształcące,
- 4-letnie technika,
- 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe.

Do szkół średnich II stopnia uczęszcza młodzież w wieku 16-19 lat (16-20 lat w przypadku technikum).

Po reformie

Reforma szkół średnich II stopnia rozpocznie od roku szkolnego 2019/2020, a zakończy się w roku szkolnym 2023/2024.

Nowe typy szkół średnich (ponadpodstawowych) :

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnia szkoła branżowa (I stopnia) (działa od września 2017 r.),
- 2-letnia szkoła branżowa (II stopnia),

Uczniowie szkoły branżowej I stopnia (przed reformą: zasadniczej szkoły zawodowej) i technikum mogą w trakcie trwania nauki lub po jej ukończeniu przystąpić do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie i uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do zewnętrznego egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa maturalnego, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie szkoły branżowej II stopnia.

Szkolnictwo policealne

Ten etap kształcenia jest zaliczany w polskim systemie edukacji do szkolnictwa na poziomie średnim. Szkoły policealne są przeznaczone dla osób posiadających wykształcenie średnie ogólne i pozwalają na uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu. Nauka w szkole policealnej trwa od 1 roku do 2,5 lat. Uczniowie szkół policealnych zdają takie same egzaminy zawodowe jak uczniowie zasadniczych szkół zawodowych oraz techników.

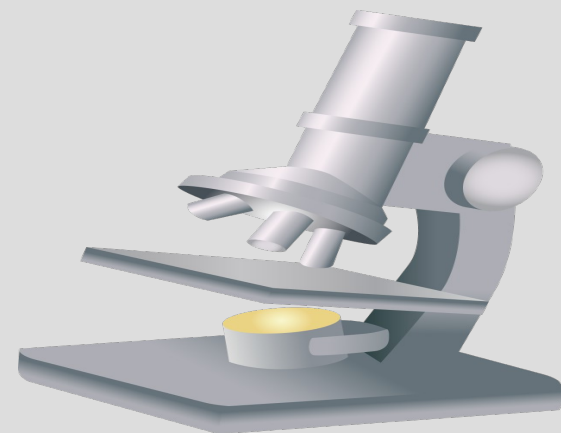
Szkoły policealne nie podlegają zmianom strukturalnym w wyniku reformy.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Programy kształcenia są realizowane przez dwa typy uczelni:

- 🎬 uczelnie akademickie,
- 🎬 uczelnie zawodowe.

Oba typy uczelni prowadzą studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia III stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

Studia mogą mieć dwie podstawowe formy organizacyjne: stacjonarną i niestacjonarną.

Czas trwania studiów I stopnia to:

 3-4 lata w przypadku tytułu zawodowego licencjata

 3,5 - 4 lata w przypadku tytułu zawodowego inżyniera.

Posiadanie tytułu licencjata lub inżyniera uprawnia do podjęcia studiów II stopnia. Studia II stopnia trwają od 1,5 roku do 2 lat w zależności od kierunku studiów.

Studia na wybranych kierunkach są prowadzone jako jednolite studia magisterskie, które trwają 4-6 lat.

Studia I i II stopnia oraz jednolite magisterskie kończą się egzaminem dyplomowym, po zdaniu którego studenci otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych.

Posiadanie tytułu magistra uprawnia do wykonywania danego zawodu i umożliwia wstęp na studia doktoranckie prowadzone w uczelniach i placówkach naukowo-badawczych, trwające od 3 do 4 lat.

Kolegia pracowników służb społecznych

W polskim systemie oświaty (poza systemem szkolnictwa wyższego) funkcjonują kolegia pracowników służb społecznych uznawane w porównaniach międzynarodowych za instytucje oferujące kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego (tzw. studia krótkiego cyklu).

KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA DOROSŁYCH

Ten etap kształcenia obejmuje uzupełnienie przez dorosłych wykształcenia szkolnego na poziomie podstawowym i średnim, a także uzyskiwanie i uzupełnianie kwalifikacji i umiejętności dla celów zawodowych i osobistych.

Kształcenie odbywa się w dwóch formach (szkolnej i pozaszkolnej):

- 🎬 w placówkach kształcenia ustawicznego i praktycznego,
- 🎬 w ośrodkach doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- 🎬 w ramach studiów podyplomowych w szkołach wyższych.

Istnieje także odrębny system szkolenia osób bezrobotnych oraz niektórych kategorii osób poszukujących pracy.

Szczegółowe informacje można również znaleźć na stronach internetowych:

- 🎬 Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- 🎬 Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 🎬 Głównego Urzędu Statystycznego.

